

TECHNOLOGY OF FOLK CRAFTS

Yakubova Markhabo Yusufvna

Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region
Lecturer at the Department of "Technological Education"
e-mail: marxabo.yakubova72@gmail.com

Annotation

The article introduces the methods of designing the teaching process of the section "Technology of folk crafts".

Keywords:

Technology, creative thinking, applied arts, spiritual heritage, creative activity. The system is categorized from the principles of traditional, cultural, spiritual heritage, methodological foundations, non-traditional, success in the process, comprehensibility, systematicity, consciousness and activity, the principle of approach.

Кириш.

Мамлакатимизда миллий хунармандчиликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ривожлантиришга қаратилган ислоҳотлар изчиллик билан олиб борилмоқда. Бу борада давлатимиз биринчи раҳбарининг 2010 йил 30 мартдаги “Халқ бадий хунармандчилиги ва амалий санъатини ривожлантиришни янада қўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги Фармони, айниқса, дастури амал бўлмоқда. Натижада хунармандларимиз томонидан тайёрланган буюм ва маҳсулотлар нафақат юртдошларимизни, балки хорижликларни ҳам ўзига мафтун этаётир. Асосийси, хунармандчилик бугун аҳоли, хусусан, ёшлар бандлигини таъминлаш орқали оилалар фаровонлигини оширувчи муҳим йўналиш сифатида ҳам ўзини намоён қиляпти.

Асосий Қисм

“Халқ хунармандчилиги технологияси” бўлимини ўқитиш жараёнини лойиҳалаш

Ўзбек халқининг кўп асрлик тарихида халқ амалий безак санъати турлари бой ва ранг-баранг маданий меросимизнинг энг ажойиб ва оммавий қисмини ташкил этади. Ўлкамиз заминидagi тарих қатламларини қазишлар натижасида топилган ёдгорликларнинг гувоҳлик беришича, инсоннинг жисмга бадий ишлов бериши усулида буюм яратиш фаолияти тош асридаёқ бошланган бўлиб, асрлар оша ҳозиргача узлуксиз давом этиб келмоқда.

Ўзбек халқ амалий санъати қадимийлиги ҳамда бой маданияти билан бутун дунёга машҳурдир. Унинг ер усти ва тупроқ остидаги қисми улкан бир тарихий музей. Самарқанд, Бухоро, Хива, Термиз, Тошкент, Фарғона ва бошқа шаҳарлардаги ҳар бир тарихий обида, ҳар бир халқ амалий безак санъати намунаси бобокалонларимиз яратган баркамол, такрорланмас, теран мазмунли ва тарихий бебаҳо санъат асарлари, жаҳон маданиятининг дурдоналаридан бўлган бадий ва маънавий меросни ташкил этади. Асрлар давомида:

- таълим тизимида анъанавий тарбия ва билим “*бериш*” методларининг салмоғи ҳамон юқори даражада сақланиб қолаётганлиги;

- умумий ўрта таълим, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ҳамда олий таълим ўқув режаларида кўзда тутилган таълим предметларининг ёшларда мустақил илмий-ижодий фикрлашни фаоллаштириши имкониятларидан етарли даражада фойдаланилмаётганлиги;

- ёшларда мустақил-ижодий фикрлашни шакллантиришга оид ишлаб чиқилган назарий ишланмаларни амалиётга кенг қўламда жорий этиши йўлларининг асослаб берилмаганлиги.

Бу эса ўқувчи ва талаба ёшлар шахс сифатларини фаоллаштиришнинг методологик асосларини яратиш, уни амалга ошириш йўллари ишлаб чиқишга қаратилган тадқиқотларни амалга ошириш заруратини юзага келтиради.

Қайд этилган муаммолар ечимини топишнинг икки йўналишини таклиф этиш мумкин.

Муаммони ҳал этишнинг биринчи йўналиши қуйидагича мазмунга эга:

Мустақил илмий-ижодий фикрлаш сифатларини фаоллаштиришда бошланғич таълим муҳим ўрин тутади, чунки худди шу даврда шахс, унинг қизиқишлари, мойилликлари шаклланиши учун пойдевор яратила бошлайди. Жамият учун мустақил, танқидий фикрлайдиган, ҳаракат қила оладиган ижодкор шахслар жуда асқотаётган ҳозирги кунда ўқувчилар ижодий қобилиятларини ривожлантириш педагогиканинг долзарб муаммоси бўлиб турибди. Ўқувчиларнинг ижодий фаолияти тажрибаларини ўзлаштиришлари учун таълим жараёнида фаол ақлий изланишни талаб қиладиган муаммоли вазиятларни вужудга келтириш зарур. Ижодий фаолият тажрибаларини ўқитувчини тайёр ахбороти орқали ҳосил қилиш мумкин эмас, чунки ўқитувчи муаммоларни ўзи ҳал қилса, ўқувчилардаги қизиқиш, муаммоларни ҳал қилишга бўлган интилиш, сўнади, ўз билимларини янги кутилмаган вазиятларда қўллаш имкониятидан маҳрум бўлади.

Ноанъанавий таълим ўқувчиларни фақат билим, кўникма, малакалар билан қуроллантиришни кўзда тутмасдан, балки дарсда вужудга келтирадиган муаммоли вазиятларни ўқувчилар аввал ўзлаштирган билим, кўникма, малакаларни кутилмаган вазиятларда ижодий қўллашлари орқали ижодий фаолият тажрибалари, ўқувчиларнинг мустақиллиги, ўқув-билиш мотивларини, мантикий фикрлашни ривожлантиришга, мустақил изланиш йўлини ўзлаштиришга имкон берадиган мураккаб жараёндр.

Ўқувчилар мустақил фикрлаш кўникмаларини шакллантириши ноанъанавий таълим жараёнида муваффақият билан қўлланиб келаётган таълим принциплари: илмийлик, тушунарлик, системалик, ўқувчиларнинг онлиги ва фаоллиги, узвийлик, кетма-кетлик, ўқувчиларнинг ижодий мустақил ишлари принципи, ўқувчиларга индивидуал ва табақалаштирилган ёндошув принципи, ўқув ишларини инсонпарварлаштириш принципларидан фойдаланишни тақозо этади.

Хулоса

Таълим технологиялари ўқитиш сифатини яхшилаш, “Халқ бадиий ҳунармандчилиги ва амалий санъатини ривожлантиришни янада қўллаб-қувватлаш, самарадорлигини ошириш, ўқитувчи (педагог) ва таълим олувчи (ўқувчи, ўқувчи)лар, ўқувчи (ўқувчи) ва ўқувчи (ўқувчи)лар гуруҳи, шунингдек, жамоа ўртасида ўзаро ҳамкорликни қарор топтириш, ғоявий ва руҳий бирликка эришиш, ягона мақсад сари интилиш, ҳар бир таълим олувчи (ўқувчи, ўқувчи)нинг ички имкониятларини рўёбга чиқариш, шахс сифатида намоён бўлиши учун зарур шарт-шароит ҳамда муҳитни яратишда катта имкониятларга эга.

Фойдаланилган Адабиётлар Рўйхати

1. Очилов М. Янги педагогик технологиялар. – Қарши.: Насаф, 2000.
2. Йўлдошев Ж.Ғ., Усмонов С. Илғор педагогик технологиялар. – Т.: Ўқитувчи, 2004.
- 3.
3. Булатов С.С. Ўзбек халқ амалий-бизак санъати. Ўқув услубий қўлланма. Т. 1991й